

8. Тараненко А.А. Языковая семантика в ее динамических аспектах / А.А. Тараненко. – К. : Наукова думка, 1989. – 256 с.
9. Ужченко В.Д. Фразеологія сучасної української мови / В.Д. Ужченко, Д.В. Ужченко. – К. : Знання, 2007. – 494 с.
10. Фразеологія: знакові величини / [Баран Я.А., Зимомря М.І., Білоус О.М., Зимомря І.М.] – Вінниця : Нова книга, 2008. – 256 с.
11. Харитоновна Е.Ю. Лексикографическое описание лексико-фразеологического поля «Черты характера человека» (на материале современного немецкого языка): диссертация на соискание научной степени кандидата филол. наук : 10.02.04 / Е.Ю. Харитоновна. – М., 2005. – 185 с.
12. Burger Harald. Phraseologie: eine Einführung am Beispiel des Deutschen / H. Burger. – В. : Erich Schmidt, 2003. – 224 S.
13. Chrissou Marios. Kontrastive Untersuchungen zu deutschen und neugriechischen Phraseologismen mit animalistischer Lexik / M. Chrissou. – Essen: Clemon, 2000. – 444 S.
14. Fleischer Wolfgang. Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache / W. Fleischer. – Tübingen : Niemeyer, 1997. – 299 S.
15. Šiffalovičová Martina. Karpatendeutsche Phraseologie. Dissertation zur Erlangung des akademischen Grades des Doktors der Philosophie. Bielefeld, 2008. – 220 S.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

16. Німецько-український фразеологічний словник: в 2 т. / В.І. Гаврись, О.П. Пророченко – К. : Рад. Школа, 1981.
17. Фразеологічний словник української мови. У 2 кн. / [уклад. В.М. Білоноженко та ін.]. – К. : Наук. думка, 1993. – Кн. 1. – 528 с. ; – Кн. 2. – С. 529-980.
18. Фразеологічний словник української мови [уклад. В.Д. Ужченко та ін.]. – К. : Освіта, 1998. – 224 с.
19. Duden. Redewendungen. Band 11. Dudenverlag. – Mannheim, 2002. – 995 S.

Тарануха Т. Структурно-семантические и грамматические характеристики субстантивных фразеологических единиц, обозначающих черты характера человека в украинском и немецком языках.

В предлагаемой статье осуществлен структурно-семантический и грамматический анализ именных фразеологизмов, обозначающих черты характера человека в украинском и немецком языках. Рассмотрены фразеологические единицы с подчинительной и сочинительной связью. Установлено, что в обоих языках субстантивные фразеологические единицы представлены адъективно-субстантивными и субстантивно-субстантивными конструкциями, между компонентами которых устанавливаются атрибутивные, объектные, обстоятельственные и сочинительные отношения. Большинство субстантивных фразеологизмов, обозначающих черты характера человека в украинском и немецком языках является фразеологическими единицами с константной зависимостью компонентов. Установлено, что типами полного переосмысления субстантивных фразеологизмов, обозначающих черты характера человека в украинском и немецком языках, есть метафора и метонимия.

Ключевые слова: фразеологизм, фразеологическая модель, зависимость компонентов, переосмысленное значение.

Taranukha T. Structural semantic and grammatical analysis of substantive phraseologisms to denote human character traits in the German and Ukrainian Languages.

The focus of this article is structural semantic and grammatical analysis of substantive phraseologisms to denote human character traits in the German and Ukrainian Languages. Phraseological units with subordinate and coordinate connectors have been investigated. It has been found out that in both languages substantive phraseological units are represented by adjectival-substantival and substantival-substantive constructions with established attributive, objective, adverbial and connective relations. Most of substantival phraseologisms to denote traits of human character in the German and Ukrainian languages are phraseological units with constant dependence of components. It has been found out that the main types of total reevaluation of substantive phraseologisms to denote traits of human character in the Ukrainian and German languages are metaphor and metonymy.

Key words: phraseological unit, phrasal verb model, dependence of the components, thinking over the meaning.

Марія Ткачівська
(Івано-Франківськ)

УДК 811.161.2: 811.112.2

МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ І ЙОГО ПЕРЕКЛАД

У статті розглядається молодіжний сленг як перекладознавча проблема, здійснюється аналіз труднощів, які виникають у перекладача при відтворенні сленгізмів, наводяться приклади способів перекладу сленгових одиниць із творів відомих українських письменників-постмодерністів на німецьку мову. Аналіз демонструє особливості відтворення молодіжного сленгу за допомогою функціональних відповідників, описового перекладу, транскрипції, гіпо-гіперонімічного перекладу та

нейтральної лексики. Спостерігається відтворення сленгових одиниць за допомогою фразеологізмів, в окремих випадках прослідковується використання сленгізмів для перекладу нейтральних лексичних одиниць, наявних у мові оригіналу. За допомогою прикладів ілюструється повна елімінація сленгової одиниці. Іншомовні вкраплення – одне із важливих джерел походження сленгізмів. У статті подаються зразки відтворення іншомовних вкраплень за допомогою відповідних сленгізмів мови-реципієнта, нейтральних лексичних одиниць та приклади «повернення» до мови-джерела.

Ключові слова: молодіжний сленг, мова, переклад, труднощі відтворення.

Постановка проблеми. Мова є рухливою субстанцією, здатною змінюватися залежно від епохи, науково-технічного прогресу, культурного розвитку тощо. Найбільш чутливою до змін є мова молодих людей. Саме вони із характерною для кожного нового покоління легкістю, сміливістю, непокірливістю, рухають вперед не тільки суспільні процеси, але й мову. Як зауважує В.Шнайдер, «молодіжна мова, сама по собі, є щось освіжаюче і добре. Бо вона знімає напругу, може висловлювати протест, передусім тому, що є грайливішою і чуйнішою ніж абстрактний номінальний стиль поважних дорослих, які люблять «впливати» чи «ставити щось під сумнів» [цит. за 11, с.183]. Молодіжна мова (нім. – Jugendsprache) є невід’ємним елементом кожної національної мови. У багатьох українських та зарубіжних дослідженнях вона розглядається як молодіжний сленг та молодіжний жаргон.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню молодіжного сленгу (жаргону) присвятили свої праці такі науковці: О.Горбач, Л.Ставицька, Й.Дзендзелівський, І.Приходько, Л.Підкуйма, Н.Шовгун, К.Котелевець, О.Данилевська, О.Глазова, С.Мартос, О.Поздняков, М.Грачов, Є.Поливанов, Л.Скворцов та ін. Молодіжну лексику досліджували також у британському варіанті англійської мови – Клем Адельман, Кеннет Хадсон, Марію Пей, Сью Віддікомб, Хьюсон Кларк, в американському варіанті англійської мови – Генрі Анжеліно, Мануель Брева, Хосе Ігнасіо Гарсія Алонсо, Дональд П. Костелло, Томас Мюррей, Едвард Нельсон, у німецькій мові – К.-Е. Зоммерфельдт, Й. Бартманн, Т. Гольгер, Г. Нельсон, С. Мюллер, В. Готтшальк, В. Феттер, Д. Шпангель, Е. Фельдбуш, Г. Шрайбер та ін.

Метою статті є аналіз відтворення молодіжного сленгу в німецькомовних перекладах творів українських письменників-постмодерністів. До основних завдань статті належать: з’ясування проблем, що виникають при відтворенні сленгізмів, аналіз способів передачі сленгових одиниць при перекладі творів українських письменників-постмодерністів на німецьку мову.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження молодіжної лексики завжди займало важливу нішу у лінгвістиці. Мовна розкутість, пошук «модних слівцець», бажання перебувати на власній мовній території – це беззаперечний факт, аксіома для кожного молодого покоління, яке приходить на зміну іншому. Відповідно, існування та поповнення молодіжного сленгу є потребою кожного часу і кожного покоління, оскільки він (молодіжний сленг), як вважає Л.Ставицька, – «це вияв соціопсихологічної поведінки, і сигнал рухової солідарності» [8, с.190-191]. Як зазначає О.Кондратюк, «досі в наукових колах почасти домінує розуміння молодіжного соціодіялекту як «мовного хуліганства» [5]. Якщо зважати на розкутість у ставленні молодих людей до навколишнього світу та одних до одних, позбавлену переобтяженості всіма можливими канонами, характерними для світу дорослих, то таке ставлення проектується також і на мову. Це забезпечує молодим людям вільність у спілкуванні, часте уникання фіксованих мовних еталонів, принаймні там, де це можна собі це дозволити. Найчастіше в очах старшого покоління молодіжний сленг, побудований на канві мовної невимушеності, легкості, нестандартної метафоризації, грайливості (перш за все при спілкуванні між собі рівних), а також скороченні узусів та прокладанні «шляхів навпростець», може бути маніфестований як «мовна фривольність».

Кожне нове молоде покоління по-своєму підходить до творення погляду на суспільство і його цінності, віддзеркалюючи їх у нових метафорах та словоформах, характерних для їх часу. Відповідно, сленг як надбання молодих людей частково здатний виходити за межі молодіжного спілкування. На думку О.Кондратюк, «...загалом межа між живою, розмовною мовою та сленгом була і є дуже рухливою, перехідною. Часто статус слова змінюється, і те, що, скажімо, у 60-х, 70-х, 80-х роках ХХ століття вважалося сленгом, тепер стало частиною повсякденного словника людей» [5]. Подібної думки дотримується Н.Нютцель: «Мова молоді постійно змінюється

шаленим темпом. Ці зміни відбуваються в трьох напрямках: деякі молодіжні поняття просто зникають. Інші стають частиною буденної мови всього населення. А деякі молодіжні слова залишаються в молодіжній мові, але змінюють своє значення, що інколи може призводити до непорозумінь між батьками й дітьми» [10, с.142].

О.Поздняков зазначає, що «завдяки формальній оригінальності та прагматичній дієвості, слова та вирази, притаманні внутрішньо груповій комунікації молодих носіїв мови, набувають активного вжитку серед представників інших вікових груп у рамках відповідних функціональних стилів» [7, с.185]. Тому й не дивно, що ще «до недавнього часу в Британії та Америці сленгізмами вважалися навіть такі висловлювання, як *of course, OK, to take care, to get up, lunch* та ін.» [6, 130]. Згодом «*OK*» (*all correct*), як і лексичні одиниці *клас, сунер, екстра* ввійшло у різні мови. Натомість у мові щоразу постають нові сленгізми, які займають ніші тих, що зникають, або переходять у розмовну мову.

Творення нових сленгових одиниць не завжди вчасно фіксується в друкованих словниках. Інтернет-словники швидше реагують на потреби часу і можуть щоразу доповнюватися. Приємно дивують лексикографічні джерела, в яких вказується рік появи сленгізму. Для прикладу наведемо словник «*Wörterbuch der Jugendsprache von Schülerinnen und Schülern aus ganz Deutschland*», виданий 2008 року, в якому вміщені сленгізми включно із роком видання. Саме за допомогою таких словників можна спостерігати появу та зміну молодіжного сленгу. Наприклад, позначення «*товстун*», «*товста людина*» (*dicker Mensch*) упродовж 2002-2008 років змінювалося таким чином: *Tittchen, Pommepanzer* (2002), *Gehsteigpanzer* (2003), *Doppel-Whopper, Schnürschinken, Pudding-dampfer, Tittenfisch, Stopfer, Tonnentäubchen* (w), *Gehsteigpanzer* (2005), *Bühü* (*von Büffelhäfte, Tittenfisch*) (2006), *Knödelfee, Wandelmasse, Wurstmensch* (*dicke Kind*), *Schrittschwitzer* (2007), *Bratwurstbomber, Schnitzelfriedhof* (2008) [12].

Швидкоплинність молодіжного сленгу утруднює його «паперове закріплення». Однак фіксація молодіжного сленгу у літературі – це матеріалізація дзеркала певного часового проміжку, для якого характерний той чи той сленг. Це ускладнює роботу перекладача, який теоретично мав би при перекодуванні молодіжного сленгу на іншу мову опиратися на сленгізми, які використовувалися на час написання роману, що далеко не завжди є можливим і реальним. Як і майже нереальним є миттєве реагування словникових статей на появу нових лексичних одиниць.

Для перекодування молодіжного сленгу з однієї мови на іншу в перекладача виникає потреба у здійсненні зіставного аналізу сленгових пластів, що дає змогу підібрати певні відповідники у мові-реципієнті, або ж вони «можуть бути перекладені стандартними і субстандартними одиницями мови-перекладу, окремими словами й полілексемними одиницями – прямими еквівалентами: функціональними еквівалентами з експресивним значенням, розширенням, уточненням і коментуванням, з лексичними, граматичними і стилістичними трансформаціями» [Швачко, Золотарьов цит. за 3].

До основних способів перекладу сленгових одиниць І.Бик відносить еквівалент, аналог, пояснювальний або описовий переклад [2]. При аналізі англійськомовного молодіжного сленгу В. Перетокіна зауважує, що «найбільш вдалим та адекватним здається переклад англійського молодіжного сленгу, коли вдається підібрати відповідне слово або висловлювання українського молодіжного сленгу» [6]. До проблем, які виникають при перекладі, М. Єлісова відносить різні значення сленгових слів у різних контекстах, особливості перекладу, пов'язані також з існуванням енантіосемії – внутрішньої антонімії («*молоток*» – як схвалення і несхвалення), відсутність певних традицій в різних культурах (англійське питья чаю), безеквівалентні одиниці, фальшиві друзі перекладача [4]. При аналізі перекладу молодіжного сленгу на французьку мову у романі Л.Дереша «*Культ*» А.Дурманенко виділяє такі можливі критерії та засоби відтворення молодіжних сленгізмів: А) за критерієм повноти відтворення у перекладі (повна еквівалентність; часткова еквівалентність; відсутність еквівалентності); Б) за ступенем нормативності і субститутів (відтворення сленгізмів літературною нормативною лексикою; відтворення сленгізмів стилістично зниженими відповідниками); В) за ступенем наближеності семантико-структурних компонентів одиниць цільової і вихідної мов (підстановка, трансформації) [3, с.408].

Досліджуючи сленгізми у романах українських письменників-постмодерністів та їх переклад на німецьку мову, простежуємо труднощі при доборі відповідників у мові-реципієнті,

часту нейтралізацію сленгу, а також використання транскрипції, гіпо-гіперонімичного, описового перекладу та ін.

До найбільш ефективних способів перекладу належить підбір функціонального відповідника з експресивним значенням (сленг → сленг). Наприклад, *бухло* (алкогольний напій) – *Alk* (алкогольний напій): укр.: «*Собака тягне наплічник із бухлом...*» (С.Жадан «Депеш Мод», с. 86) – нім.: «*...Dog schleppt einen Rucksack mit Alk ...*»). При перекодуванні сленгу на німецьку мову транскрипція використовується рідко, оскільки здебільшого залишається незрозумілою для реципієнта, за винятком повторюваності сленгової одиниці чи її коментаря у тексті. Наприклад: *гоннік* – *Норнік* (укр.: «*...Хоч один гоннік висуне свою стрижену голову на сонце...*» (Л. Дереш «Поклоніння Ящірці», с. 16) – нім.: «*...Auch nur ein Nornik seinen kahlgeschorenen Kopf in die Sonne strecken würde...*»).

При неможливості підбору у мові-реципієнті відповідної сленгової одиниці перекладач найчастіше вдається до описового перекладу (сленг → описовий переклад) або добирає семантично наближену нейтральну лексичну одиницю (сленг → нейтральна лексична одиниця) чи фразеологічну одиницю (сленг → фразеологізм). До найважчих перекладацьких рішень належить збереження сленгу при відтворенні гри слів (сленг + гра слів → сленг + гра слів).

Описовий переклад не завжди передає настрій висловлювання, художній задум автора тощо. Наприклад: *персональний глюк* – *sich etwas einbilden* (укр.: «*Аж одного разу мої батьки заговорили про нього самі, і я зрозумів, що то не якийсь мій персональний глюк*» (Ю.Андрухович «Таємниця», с.36) – нім.: «*Bis meine Eltern eines Tages selbst darauf zu sprechen kamen und ich merkte, dass ich es mir nicht bloß einbildete*». Використання лексико-граматичних трансформацій почасти призводить до втрати емоційного забарвлення, переобтяження або спрощення тексту, проте сприяє збереженню змісту висловлювання. При цьому використовується як лінійне розширення тексту (у більшості випадків), так і його компресія (рідше). Наприклад: 1) лінійне розширення тексту: *повимахуватись* (показувати себе важливим) – *ein originelles Ding drehen* (укр.: «*Нагода повимахуватись*» (Ю.Андрухович «Московіада», с. 12) – нім.: «*der Gelegenheit, ein originelles Ding zu drehen*»; 2) лінійне звуження тексту: *налятися бухлом по саму зав'язку* (випити багато алкоголю) – *vollgesoffen sein* (випити багато алкоголю) (укр.: «*Вася налявся бухлом по саму зав'язку і на першому поверсі ступив у ліфт*» (Ю.Андрухович «Московіада», с. 12) – нім.: «*Vollgesoffen bestieg Wasja im Erdgeschoss den Lift*»).

Використання нейтральної лексики зазвичай призводить до втрати емоційного забарвлення тексту. Наприклад: *бухло* (алкогольний напій) – *Trinken* (пиття, випивка) (укр.: «*Заодно й бухла наберу, бо день пропадає пусто, і свято на носі*» (Ю.Андрухович «Дванадцять обручів», с. 174) – нім.: «*Dann bring ich gleich was zu Trinken mit, denn die Zeit vergeht, und Ostern steht vor der Tür*»). До нейтралізації сленгу перекладач вдається передусім у випадках відсутності відповідної сленгової одиниці у мові-реципієнті, або ж якщо її наявність є невідомою для перекладача. При існуванні кількох сленгових одиниць у тексті нейтралізація однієї з них зазвичай не призводить до видимих втрат. Наприклад, *музон* – *die Musik, groovy* – *groovy* (укр.: «*...кричить вона, коли музон знову робиться groovy*» (Л. Дереш «Намір», с. 135) – нім.: «*...schreit sie, als die Musik wieder groovy wird*». Використання гіпоніма чи гіпероніма може теж спричинитися до нейтралізації сленгової одиниці. Наприклад: *мажору* – *Diplomatenkinder* (укр.: «*Ми не мажору!*» (Л.Дереш «Намір», с. 155) – нім.: «*Wir sind ja keine Diplomatenkinder!*»).

Конвертування нейтральної лексичної одиниці на сленг не є пріоритетне у перекладі і трапляється рідко, проте може відповідати загальному емоційному навантаженню тексту (нейтральна лексична одиниця → сленг). Нариклад: *розуміти* – *raffen* (розуміти, осягати) (укр.: «*...Чувак, я ж лесбійка, ти що, не розумієш?*» (С.Жадан «Гімн демократичної молоді», с.32) – *Dumfbacke, ich bin doch lesbisch, raffst du denn gar nichts?*»).

Повна елімінація сленгової одиниці веде до стилістичних втрат та певного зниження ступеня впливу тексту на реципієнта (сленг → відсутність перекладу). Наприклад: укр.: «*Цей фінт покликаний викрасти Гоцу з поля зору усіх цих так званих «друзів»*» (Л.Дереш «Намір», с. 195). – нім.: «*Es sollte dazu dienen, Hozza aus dem Blickfeld ihrer sogenannten Freunde zu entführen*». Якщо ж мова йде про поодинокі випадки елімінації сленгових одиниць без їх компенсації за допомогою альтернативних лексичних одиниць, то це не є перекладацькою недбалістю у

ставленні до перекладу, а перекладацьким рішенням, пов'язаним із окремим випадком (почасти без шкоди для тексту).

Як відомо, іншомовні вкраплення – це одне із важливих джерел походження молодіжного сленгу. Наприклад, з англійської мови: *шузи, диктейшн, паті, мані, спікати, інформейшен*, з німецької: *ахтунт, варум, лахати*, арабізм: *кайф*. Для них характерні такі способи відтворення: іншомовне вкраплення → «повернення» до мови-джерела, іншомовне вкраплення → функціональний відповідник, іншомовне вкраплення → нейтральна лексична одиниця. Англійські іншомовні вкраплення, кодифіковані в українській мові як молодіжний сленг, не завжди відтворюються у мові-реципієнті англійським відповідником. Наприклад: *фейс* – *das Gesicht* (укр.: «Вона змивала мені з фейса криваві шмарклі намоченою в теплій воді ваткою» (Ю.Андрухович «Перверсія», с. 152) – нім.: «...*wusch sie mir den blutigen Schleim mit einem warmen nassen Wattebausch vom Gesicht*»). Незначна кількість сленгізмів мови-оригіналу відтворюється за допомогою англійських відповідників. Наприклад: *крутизна* – *Coolness* (укр.: «Але зараз Дзвінка потребувала моєї крутизни...» (Л.Дереш «Поклоніння Ящірці») – нім.: «*Aber jetzt brauchte Dswinka meine Coolness*»).

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Аналіз відтворення сленгізмів, вжитих у романах сучасних письменників-постмодерністів на німецьку мову, демонструє складність підбору їх функціональних відповідників у мові-реципієнті. При перекладі використовується описовий переклад, транскрипція, гіпо-гіперонімічний переклад, а також нейтральна лексика, яка призводить до нейтралізації сленгу. Спостерігається також відтворення сленгової одиниці за допомогою фразеологічної одиниці (зазвичай без наявності в ній сленгізму) або ж використання у перекладі сленгу при його відсутності в оригіналі. При передачі сленгізмів, презентованих у тексті в вигляді іншомовних вкраплень, використовується як «повернення» до мови-джерела, так і відтворення за допомогою сленгізмів чи нейтральних лексичних одиниць мови-реципієнта. Проаналізована нами тема має подальші перспективи аналізу. Наприклад, аналіз способів перекладу окремих семантичних груп молодіжного сленгу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абабілова Н. Реалізація молодіжного сленгу як одна з проблем сучасного перекладознавства. Філологічні науки/Актуальні проблеми перекладу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/6_PNI_2011/Philologia/6_80004.doc.htm.
2. Бик І.С. Теорія і практика перекладу/І.С. Бик. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка. – 2005. – 240 с.
3. Дурманенко А. Особливості перекладу українського молодіжного сленгу французькою мовою (на прикладі роману Любка Дереша «Культ»)/А.Дурманенко. Інститут філології КНУ ім. Т. Шевченка. Київ, 2012. – С. 398-409. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.philology.kiev.ua/library/zagal/Movni_i_konceptualni_2012_41_1/398_409.pdf.
4. Єлісова М. О. Особливості перекладу британського і американського студентського сленгу українською мовою. 2012. С.27-33. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://philology.knu.ua/library/zagal/Movni_i_konceptualni_2012_41_2/027_033.
5. Кондратюк Олена. Молодіжний сленг як мовне явище [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n38texts/kondratyuk.htm#up>
6. Перетокіна В. Ф. Англійський молодіжний сленг та його переклад/В.Ф.Перетокіна//Англістика та американістика. Випуск 10. – 2013. – С.129-133.
7. Поздняков О. Молодіжні сленгізми в німецькомовній публіцистиці: шляхи утворення та специфіка вживання/О.Поздняков. Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія. Випуск 740-741. – Чернівці, 2015. – С.185-189.
8. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг. Соціальна диференціація української мови/Л.Ставицька. К.: Критика, 2006. – 463 с.
9. Христенко О. С. Німецький молодіжний сленг: лінгвокогнітивний та соціолінгвістичний аспекти/ О. С. Христенко Автореф. канд. наук. – Київ, 2009. – 20 с.
10. Nützel N. Sprache oder was den Mensch zum Menschen macht /N.Nützel. cbt – С.Bertelsmann-Taschenbuch, 2009. – 220 S.
11. Schreiber Mathias. Deutsch for sale // Der Spiegel 40 / 2006. – S.182-185.
12. Wörterbuch der Jugendsprache von Schülerinnen und Schülern aus ganz Deutschland / Stuttgart: PONS GmbH Stuttgart, 2008. – 288 S.

Ткачівська М. Молодежний сленг и его перевод. В статье рассматривается молодежний сленг как переводческая проблема, осуществляется анализ трудностей, возникающих у переводчика

при воспроизведении сленгизмов, приводятся примеры способов перевода сленговых единиц при переводе произведений известных украинских писателей-постмодернистов на немецкий язык. Как показывает анализ, воспроизведение молодежного сленга осуществляется с помощью функциональных соответствий, транскрипции, описательного и гипо-гиперонимичного перевода, в том числе нейтральной лексики. Также наблюдается воспроизведение сленговых единиц с помощью фразеологизмов, в отдельных случаях прослеживается использование сленгизмов для перевода нейтральных лексических единиц, имеющих в языке оригинала. Примерами иллюстрируется полная элиминация сленговой единицы. Иноязычные вкрапления - один из важных источников происхождения сленгизмов. В статье приведены образцы воспроизведения иностранных вкраплений с помощью соответствующих сленгизмов языка-реципиента, нейтральных лексических единиц и примеры «возвращения» к языку-источнику.

Ключевые слова: молодежный сленг, язык, перевод, трудности воспроизведения.

Tkachivska M. Youth Slang and Its Translation.

The article deals with the youth slang phenomenon, its mobility and importance for young people. It conveys the analyses of difficulties which translators face while trying to reproduce slang, it provides examples of the ways of slang translation given in the Ukrainian postmodern writers' works. The analysis shows that in the translation process they use descriptive translation, transcription, hypo-hyperonymic translation and neutral lexemes in the place of the slang ones, and the latter leads to the neutralization of slang. There also exists a tendency to reproduce slang by means of phraseological units and idioms, as well as to use slang in the target text though it might be absent in the source text. Sometimes there happens the full elimination of slang units. Foreign inclusions serve as an important source of slang. Rendering them one might either go back to the source language or make a needed translation by means of corresponding slang units and neutral lexical units of the target language.

Key words: youth slang, language, translation, reproduction.

Ірина Федух, Ірина Кустовська
(Хмельницький)

УДК 811.111

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ КОНЦЕПТУ ДОБРО У ПРИКМЕТНИКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ GOOD TA GUT

У статті розглядається структура концепту добро в англійській та німецькій мовах на лексико-семантичному рівні з точки зору когнітивного підходу до вивчення концепту як лінгвістичної категорії. Порівнюються особливості лексичної репрезентації зазначеного концепту за допомогою відповідних прикметників good та gut, що входять у ядро досліджуваного концепту, з метою виявлення спільного та відмінного у моделі його структурування. Представлено результати лексикографічного аналізу семантики прикметників good та gut, на основі яких здійснено порівняння вербалізованих ними когнітивних моделей, що входять до структури концепту добро у порівнюваних мовах. На основі висновків про відмінні та подібні риси у лексико-семантичній структурі концепту добро у порівнюваних мовах зроблено припущення відносно відмінностей у концептуалізації дійсності у англійській та німецькомовній картинах світу.

Ключові слова: концепт, когнітивна модель, структура концепту, ядро концепту, лексикографічний аналіз, концептуалізація світу

Постановка проблеми. Однією з особливостей розвитку сучасної філологічної науки є інтерес до проблеми мовного відображення картини світу. Проблема осмислення мовних концептів як структур є актуальною та приваблює дослідників, оскільки за сукупністю концептів (концептосферою мови) можна зробити висновки про ментальну модель дійсності, що відображається у мові взагалі і в мовній свідомості носіїв конкретної мови.

Концепт добро є універсальним для людської культури. Водночас, можна припустити, що його розуміння, як і будь-якого іншого концепту, має відмінності у різних мовних картинах світу. Як англійська, так і німецька мова містять в собі самобутню світоглядну систему, що зумовлює картину світу носіїв цих мов. Розуміння особливостей сприйняття концептів, що